

รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสาร
และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย

**The Model of learning Performance for Development the Capacity of
Communication and Emotional Intelligence of Early Childhood**

นาตยา หกพันนา

สถิตย์ ศรีชาว และ นีราศ จันทรจิตร

มหาวิทยาลัยนครพนม

Nataya Hokpanna,

Sarit Srikao and Nirat Jantharajit

Nakhon Phanom University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: nataya4888@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ดังนี้ 1. เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2. เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบปกติ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ระยะก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ว่าการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของบุคคลคือความฉลาดทางอารมณ์กับตนเอง คนที่มีอีคิวสูงแสดงออกโดยเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับผู้อื่นได้ดี รู้จักการทำงานเป็นทีมสามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ รู้จักเห็นอกเห็นใจเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นเป็นอย่างดี เมื่อเกิดปัญหากับชีวิตรู้จักจัดการกับปัญหาอย่างสร้างสรรค์นั่นเอง รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดี

1.2 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยของความสามารถในการ

* วันที่รับบทความ: 28 ตุลาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 14 พฤศจิกายน 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 15 พฤศจิกายน 2565

Received: October 28, 2022; Revised: November 14, 2022; Accepted: November 15, 2022

สื่อสาร และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการสื่อสาร และความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสูงกว่ากลุ่มควบคุม

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้; ความสามารถในการสื่อสาร; ความฉลาดทางอารมณ์

Abstracts

The objectives of this research are as follows: 1 Comparison of communication ability and emotional intelligence. of students who have been organized learning experiences according to the style between before and after studying according to the pattern Learning Management 2 Comparing the communication abilities and emotional intelligence of early childhood students. between the learning group and the learning group by comparative analysis of communication abilities and emotional intelligence of preschool children. The group received the learning management according to the pre-school and post-school learning experience model by using statistical t-test and comparative analysis of communication ability and emotional intelligence of the preschool children of the group receiving the learning experience. Organize learning according to the learning experience and the group of students who Received normal learning management 1.1. The results of the study of basic information for the development of the learning experience model in organizing the learning experience, developing communication abilities and Emotional intelligence of early childhood That communication and emotional intelligence are essential to a person's daily life is emotional intelligence to oneself. people with high EQ Expressed by a person who has good human relations with others well. Know how to work as a team and can create visual relationships with others. Know how to empathize and understand the feelings of others as well. When there is a problem with life, know how to deal with the problem creatively. as well as those who have the ability to adapt well in various situations and the emotional intelligence of early childhood children was higher than the students who received Normal teaching was statistically significant at the .05 level, with the students in the Thong group having higher communication skills and emotional intelligence of early childhood children than the control group.

Keywords : The Model Of Learning Performance; The Capacity Of Communication Emotional Intelligence

บทนำ

การศึกษาปฐมวัย ได้นำแนวการเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์ทางภาษาที่หลากหลายสอดคล้องกับวิถีชีวิตเด็กทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจและสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองและเห็นประโยชน์ของภาษาผู้ใหญ่รอบตัวเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาและกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ภาษาผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อการพัฒนาเป็นกิจกรรมทางภาษาอย่างหนึ่งที่เด็กใช้ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกและความต้องการของตนเอง การพูดที่เกิดจากการมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับบุคคลรอบตัวพูดคุยและสนทนา

เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่พัฒนาการทางภาษามีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและเป็นไปในทิศทางบวก ส่งผลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างรอบด้าน จอยส์ และวิล (Joyce & Weil, 2000 : 6) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไว้ว่าเป็นแผนการหรือแบบแผนที่ครูผู้สอนสามารถใช้เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนหรือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกลุ่มรายย่อย รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป

การเข้าใจถึงความสามารถทางภาษาของเด็กตามวัยจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมทางภาษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย (รวีวรรณ รุ่งไพรวัลย์ 2556 : 43)

สำหรับความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี เด็กวัยนี้มีความสามารถทางภาษาได้แก่ ชอบฟังและพูดเรื่องราวที่ได้รับประสบการณ์มา พูดเป็นประโยคได้ต่อเนื่อง ชอบถามทำไม เมื่อไหร่ อย่างไร เป็นธรรมชาติทางภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อสารกับผู้อื่นในสังคม เนื่องจากเป็นวัยที่เรียนภาษาได้เร็วเพราะเซลล์สมองและการเชื่อมต่อของเซลล์สมองในวัยนี้การพัฒนาภาษาเป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆที่เด็กมีประสบการณ์โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟังพูดอ่านเขียนมีนิสัยรักการอ่านและบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ มีความพร้อมสูงที่จะรับรู้ภาษาและการเรียนรู้ภาษา ความเข้าใจทางภาษาและการแสดงออกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมอง ซึ่งเวลาที่จะแสดงออกในแต่ละคนอาจเร็วช้าไม่เท่ากัน(พรพิไล เลิศวิชาและอัศรภูมิ จูภากร, 2550 : 124-126)การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิดการศึกษาออลดอร์ฟเน้นให้เด็กมุ่งมั่นตั้งใจในการทำความคิด โดยจินตนาการเป็นสิ่งเชื่อมต่อระหว่างโลกภายนอกกับโลกภายในจิตใจของเด็ก จึงให้ความสำคัญกับการเล่นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากงานของเด็กคือการเล่น รวมทั้งการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันซึ่งพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคมมีความเกี่ยวข้องไม่แยกจากกัน เพราะการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางอารมณ์ อาจหมายถึงพฤติกรรมด้านจิตใจและสังคมด้วย ดังที่ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2556 : 38) ได้อธิบายไว้ว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจของเด็กปฐมวัย โดยทั่วไป ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา เปลี่ยนแปลงง่ายเพราะช่วงของระยะความสนใจสั้นและเป็นความสามารถในการแสดงความรู้สึกของเด็ก (Psycho-social Development) ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ โกลแมน (Goleman. 1998 : 259) กล่าวถึง บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความสามารถทางอารมณ์ส่วนบุคคล (Personal Competence) และมีความสามารถทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะทางสังคม (Social competence) คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีลักษณะสำคัญ มีความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมไม่ย่อท้อ

หรือยอมแพ้ง่าย และมีกำลังใจที่จะฝ่าฟันต่อสู้กับปัญหาชีวิต ทำให้ไม่มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นการเรียนรู้ความฉลาดทางอารมณ์สามารถฝึกฝนและพัฒนาได้โดยการคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับคน วัตถุ และสิ่งของ จึงจะเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ประกอบกับมีผลการศึกษาที่แสดงว่า พัฒนาการทางด้านอารมณ์-จิตใจที่ดีเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านสติปัญญา และนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมทางด้านอารมณ์-จิตใจของเด็กปฐมวัย สมองส่วนหน้ามีหน้าที่เกี่ยวกับความคิด โดยสมองซีกซ้ายจะมีหน้าที่คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ควบคุมเกี่ยวกับภาษา สัญลักษณ์ต่างๆ การแสดงออก การวิเคราะห์การพูดการเขียน ส่วนสมองซีกขวามีหน้าที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์จินตนาการ การทำงานของสมอง การเรียนรู้และการเล่นของเด็กปฐมวัย โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 สมองยังเป็นอวัยวะที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาและการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และผู้เลี้ยงดูในชีวิตประจำวันและสถานการณ์รอบตัว สมองเด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้เหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 6-7)

ดังผลการวิจัยของโกลแมน (Goleman.1995 : 6-7) ที่กล่าวถึงการดำเนินชีวิตประจำวันความสามารถด้านสติปัญญามีผลเพียง 20% ส่วนที่เหลืออีก 80% มาจากปัจจัยด้านความสามารถของบุคคลในการรับรู้อารมณ์ รู้เท่าทันอารมณ์ สามารถควบคุมจัดการอารมณ์ของตนเอง และแสดงพฤติกรรมตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถด้านจิตใจของบุคคลที่มีความไวต่ออารมณ์และมีศักยภาพในการเรียนรู้การควบคุมอารมณ์ของตนเองซึ่งทำให้บุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี และมีความสามารถทางอารมณ์ที่เกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นซึ่งเป็นทักษะทางสังคม (Social competence) คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีลักษณะสำคัญ เพราะจะทำให้เด็กมีอารมณ์ขันและเห็นใจผู้อื่น ช่วยลดความก้าวร้าวในเด็กได้ โดยคุณลักษณะที่ควรสร้างขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพื่อให้มีความฉลาดทางอารมณ์สูง คือเรื่องความซื่อสัตย์ การรักและมีเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ กระตือรือร้น มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีการสื่อสารที่เปิดเผยตรงไปตรงมา มีความสุขและสนุกสนาน

ลักษณะธรรมชาติโดยทั่วไปแล้ว เด็กปฐมวัยมีความอยากรู้อยากเห็นหรือกล่าวได้ว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง (Self-Identity) กิจกรรมที่สามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ฝึกคิดแสดงเหตุผลความรู้สึกที่เป็นจริง จะทำให้เกิดความเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับผู้อื่น

ด้วยเหตุผลตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก และเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่สามารถนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้เด็กพร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

1. เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบปกติ

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดเชิงบริหาร การสืบเสาะหาความรู้ และทฤษฎีภาษาธรรมชาติ ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งกำหนดการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะดังต่อไปนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและศึกษาคุณลักษณะความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยโดยดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 2) การศึกษาเอกสารองค์ความรู้ กรอบแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
- 3) ศึกษาคุณลักษณะความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัย
- 4) การสังเคราะห์ร่างรูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
- 5) ตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของร่างรูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการสนทนากลุ่มอิง ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 5

คน และประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

6) สร้างเครื่องมือและจัดทำเอกสารคู่มือประกอบการใช้ร่างรูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะปรับปรุงสาระสำคัญของร่างรูปแบบ รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพและความถูกต้องเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยกิจกรรมการสนทนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Approach) โดยประเมินคุณภาพความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเอกสารคู่มือการใช้รูปแบบและดำเนินการประเมิน ความเที่ยงตรงของเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลในการวิจัย ได้แก่แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมายผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิจัยระยะที่ 2 การทดลอง (Try Out) ใช้ร่างรูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย พร้อมปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และเครื่องมือต่างๆที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการทดลองให้มีคุณภาพและเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดง ระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 4-5 ปี) จำนวน 30 คน ที่มีบริบทการเรียนรู้และความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ และนำข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์และมีคุณภาพไม่เหมาะสม มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริงกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลในการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้แก่นักเรียนโรงเรียนคำปลาผาโนนชัย ระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 4-5 ปี) จำนวน 30 คน ซึ่งมีเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลในการวิจัยระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 24 แผน แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารที่สร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ และแบบประเมินความสามารถฉลาดทางอารมณ์ ที่สร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 15 ข้อ

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระยะก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้นและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ

1. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตทำการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนป่าแดง

1.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมเอกสารเครื่องมือก่อนนำไปใช้ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนปฐมวัยและ 3) หลังใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนปฐมวัย โดยทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและบันทึกคะแนนเป็นคะแนนก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 1 ถึงแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ 24 ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองใช้ระยะเวลาในการทดลองภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยทำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นเวลา 8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน (วันจันทร์วันพุธและวันศุกร์) วันละ 40 นาทีเวลา 09.30 - 10.10 น. ระหว่างเดือนมิถุนายน – กันยายน 2565

1.5 ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับนักเรียนปฐมวัยโดยทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและบันทึกคะแนนเป็นคะแนนหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.6 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของนักเรียนและหลังใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยของนักเรียนหลังได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

1.7 ผู้วิจัยนำคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มาทำเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและนำคะแนนจากแบบประเมินมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 4 – 5 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคำปลาฝาโนนชัย จำนวน 2 ห้องเรียนจำนวนนักเรียน 60 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2 (อายุ 4 – 5 ปี) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคำปลาฝาโนนชัยจำนวน 2 ห้องเรียนประกอบไปด้วยนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการเลือก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยขั้นตอนที่ 4 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ

แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ

1) แบบประเมินความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ระยะก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

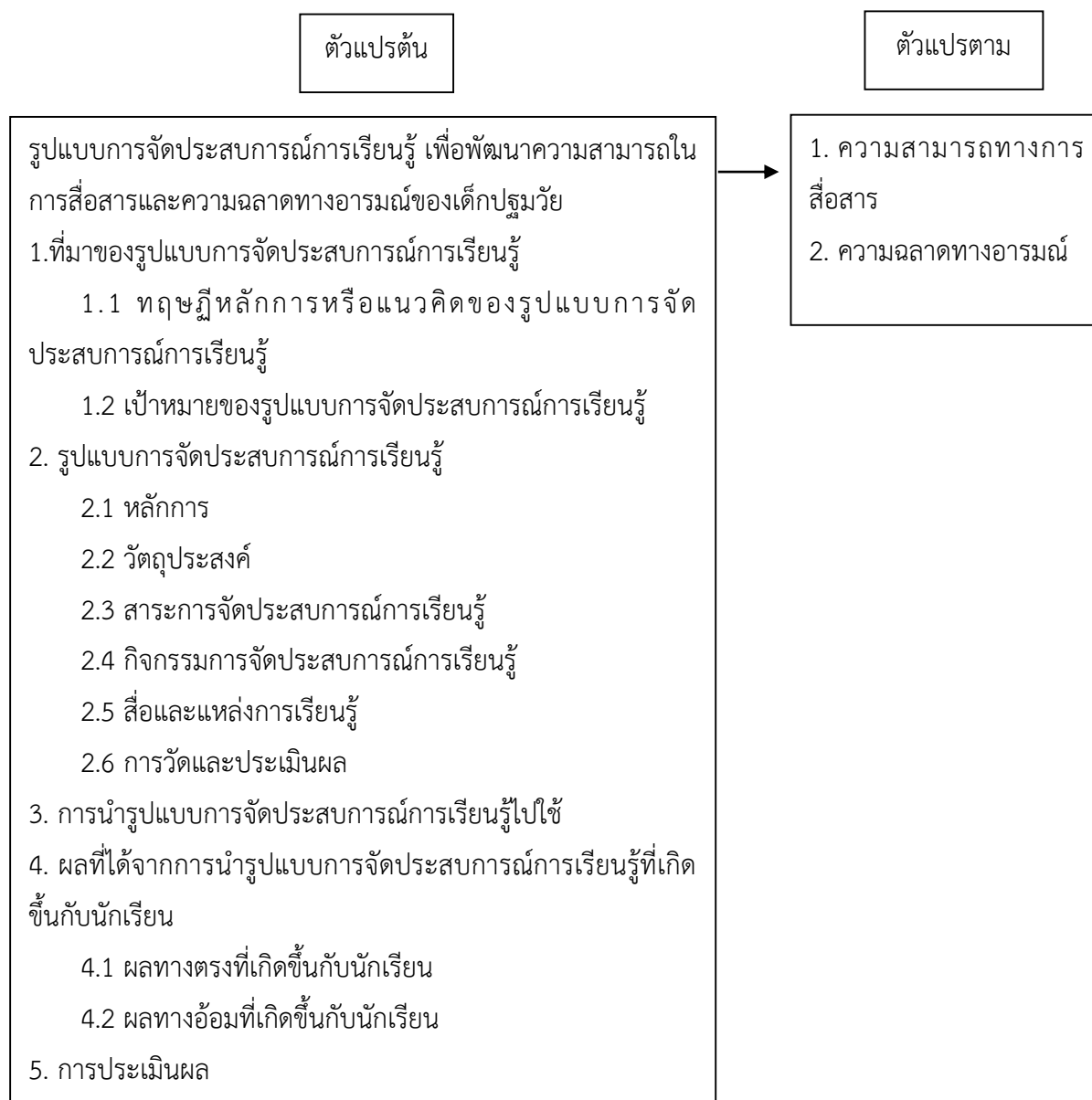
1. วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบและกรอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดย ดำเนินการทดสอบทางสถิติตามเงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้นของการทดสอบด้วยสถิติ ANOVA ได้แก่ 1) การทดสอบความเท่าเทียมกันของค่าเฉลี่ยพื้นฐานตัวแปรตามแต่ละตัวระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมด้วยสถิติ t-test (Independent sample) 2) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (rxy) ของตัวแปรตามทั้ง 2 รายการและ 3) ทดสอบความเป็นโค้งปกติ (Normality test) คะแนนหลังเรียนของตัวแปรตามในแต่ละมิติของการเปรียบเทียบของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จำนวนกลุ่มละ 30 คน และนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ระยะก่อนเรียนและ หลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ F-test (One Way ANOVA) และ univariate test

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกำหนดรูปแบบการประสพการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยผู้วิจัยสามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1



แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้

ตัวแปรตาม	คะแนนเต็ม	ก่อนเรียน		หลังเรียน		df	t-test	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสามารถในการสื่อสาร	75	41.20	5.22	70.53	2.85	29	54.56*	.000
ความฉลาดทางอารมณ์	75	34.27	5.97	69.17	3.06	29	56.65*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสาร ก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 41.20 และ 70.53 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.22 และ 2.85ตามลำดับ และมีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 34.27 และ 69.17 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.97 และ 3.06 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบปกติ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ
เด็กปฐมวัยหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกลุ่มที่
จัดการเรียนรู้แบบปกติ

ตัวแปรตาม	คะแนนเต็ม	คะแนนสอบ	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ความสามารถใน การสื่อสาร	75	หลังเรียน	70.53	2.85	41.20	5.22
ความฉลาดทาง อารมณ์	75	หลังเรียน	34.27	5.97	69.17	3.06

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้
และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสาร เท่ากับ 70.53 และ
41.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.85 และ 5.22 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์
เท่ากับ 34.27 และ 69.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.97 และ 3.06 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนพื้นฐานความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ
เด็กปฐมวัยก่อนเรียนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกลุ่มที่
จัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test (Independent sample)

ตัวแปรตาม	คะแนน เต็ม	กลุ่มควบคุม		กลุ่มทดลอง		df	t-test	Sig.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
ความสามารถ ในการสื่อสาร	75	41.20	5.22	41.20	5.22	.000	58.00	1.000
ความฉลาดทาง อารมณ์	75	33.10	6.41	34.27	5.97	-.730	57.71	.469

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนพื้นฐานความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับ
เด็กปฐมวัยก่อนเรียนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกลุ่มที่ได้รับ
การจัดการเรียนรู้แบบปกติไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่พบว่า 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ระยะก่อนเรียนและหลังเรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ภายใต้เงื่อนไขการคิดเชิงบริหาร การสืบเสาะหาความรู้ และทฤษฎีภาษาธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการจัดการประสบการณ์ 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารระจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ 4) กิจกรรมการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล โดยมีขั้นตอนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมสภาพแวดล้อม (Environment) ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างประสบการณ์ (Active Learning) ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้สังคมและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางสติปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ รวมถึงความสามารถในการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ การเรียนรู้ทางสังคมตามเงื่อนไข ศักยภาพความสนใจและประสบการณ์พื้นฐานของนักเรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีค่าเฉลี่ยความสามารถในการสื่อสาร เท่ากับ 70.53 และ 41.20 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.85 และ 5.22 ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ เท่ากับ 34.27 และ 69.17 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.97 และ 3.06 ตามลำดับ ที่ปรากฏผลเช่นนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่พัฒนาความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ ที่ส่งผลต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กนักเรียน ทั้งส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบสูงกว่ากลุ่มที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้เบื้องต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นคุณลักษณะที่มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือที่แสดงถึงทักษะความสามารถในการจัดการตนเองโดยผ่านกระบวนการคิด การวางแผนจัดการ การจัดระบบ การตัดสินใจ มีสมาธิ ควบคุมพฤติกรรม แก้ปัญหา และประเมินการตัดสินใจของตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นในการส่งเสริมสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาจึงควรพิจารณานำทั้ง 3 ด้านไปใช้ทั้งหมด ได้แก่ ด้านการยับยั้งชั่งใจ ด้านการเปลี่ยนความคิดและด้านการควบคุมอารมณ์

2. สถานศึกษาสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สามารถนำความสามารถการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจและสังคม เพื่อศึกษาทำความเข้าใจถึงจุดเด่นและจุดด้อยของความสามารถการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยเมื่ออยู่ที่โรงเรียนและที่บ้าน เพื่อนำไปสู่การวางแผนที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการศึกษาที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความสามารถการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยนั้นควรจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนทั้งนี้กิจกรรมไม่ควรจะนานจนเกินไปเพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

2. การศึกษาความสามารถการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กในวัยอื่นๆ ที่สูงขึ้นไปเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้มากขึ้น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา

3. ควรมีการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาความสามารถการสื่อสารและความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของลูกอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดแนวทางใน การอบรมเลี้ยงดูที่สร้างสรรค์ต่อไป

4. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถจัดทำได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการนำไปใช้ของผู้ศึกษา ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้วิจัยนำเสนอ ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม บริบทและสภาพแวดล้อมของตนเอง

5. ควรมีการพัฒนาด้านทักษะสำหรับเด็กปฐมวัยในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหาในสถานการณ์ปัจจุบัน ทักษะทางอารมณ์และสังคม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- พรพิไล เลิศวิชา, และอัศรภูมิ จุฬากร. (2550). *สมองวัยเริ่มเรียนรู้*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์พินิจการพิมพ์.
- รวีวรรณ รุ่งไพรวัลย์. (2556). *การส่งเสริมทักษะภาษาสำหรับเด็ก. ในตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลเด็กสุขภาพดี*. กรุงเทพมหานคร: ปิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ .
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2556). *การวัดและการประเมินผล: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It can Matter More than IQ*. New York: Bantam Books.
- Goleman, D. (1998). *Working with emotional Intelligence*. New York: Bantam Book.
- Joyce, B. R., and Weil, M. (2000). *Models of Teaching and Learning; Where Do They Come From and How Are They Used?* In *Models of Teaching* (6th ed.), Allyn and Bacon.